

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 25. marraskuuta 2024
(OR. en)

15095/24

Toimielinten välinen asia:
2024/0599(NLE)

SOC 797
EMPL 547
ECOFIN 1228
EDUC 428

SÄÄDÖKSET JA MUUT VÄLINEET

Asia: NEUVOSTON PÄÄTÖS jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista

NEUVOSTON PÄÄTÖS (EU) 2024/...,

annettu ... päivänä ...kuuta ...,

jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 148 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon¹,

ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon²,

on kuullut alueiden komiteaa,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon³,

¹ Lausunto annettu 23 päivänä lokakuuta 2024 (ei vielä julkaistu EUVL:ssä).

² Lausunto annettu 23 päivänä lokakuuta 2024 (ei vielä julkaistu EUVL:ssä).

³ Lausunto annettu 23 päivänä lokakuuta 2024 (ei vielä julkaistu EUVL:ssä).

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Jäsenvaltiot ja unioni pyrkivät kehittämään yhteensovitettua työllisyysstrategiaa ja erityisesti edistämään ammattitaitoisen, koulutetun ja mukautumiskykyisen työvoiman sekä osallistavien, sopeutumiskykyisten, tulevaisuuteen suuntautuvien ja talouden muutoksiin reagoivien työmarkkinoiden kehittymistä, jotta voidaan saavuttaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklassa määrätty täystyöllisyyttä ja sosiaalista edistystä, tasapainoista taloudellista kasvua, korkeatasoista ympäristönsuojelua ja ympäristön laadun parantamista koskevat tavoitteet. Jäsenvaltiot pitävät työllisyyden edistämistä yhteistä etua koskevana asiana ja sovittavat sitä koskevat toimensa neuvostossa yhteen.
- (2) Unioni torjuu sosiaalista syrjäytymistä ja syrjintää sekä edistää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta ja sosiaalista suojelua, naisten ja miesten tasa-arvoa, sukupolvien välistä yhteisvastuuta ja lapsen oikeuksien suojelua, joista määrätään Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklassa. Unioni ottaa politiikkansa ja toimintansa määrittelyssä ja toteuttamisessa huomioon korkean työllisyystason edistämiseen, riittävän sosiaalisen suojelun takaamiseen, sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseen sekä korkeatasoiseen koulutukseen ja ihmisten terveyden korkeatasoiseen suojeluun liittyvät vaatimukset Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 9 artiklan mukaisesti.

- (3) Unioni on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen mukaisesti kehittänyt ja pannut täytäntöön politiikan koordinoitavilaineitä talous- ja työllisyyspolitiikan alalla. Tämän päätöksen liitteessä esitetyt jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivat, jäljempänä 'työllisyyden suuntaviivat', yhdessä neuvoston suosituksessa (EU) 2015/1184⁴ vahvistettujen jäsenvaltioiden ja unionin talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen kanssa ovat osa näitä välineitä ja muodostavat yhdennetyt suuntaviivat. Työllisyyden suuntaviivojen tarkoituksena on ohjata jäsenvaltioita ja unionia politiikan täytäntöönpanossa niin, että otetaan huomioon jäsenvaltioiden keskinäinen riippuvuus. Tämän tuloksena saatavilla koordinoituilla unionin ja kansallisilla politiikoilla ja uudistuksilla on tarkoitus muodostaa asianmukainen yleisesti kestävä talous-, työllisyys- ja sosiaalipolitiikan yhdistelmä, jolla olisi oltava myönteisiä heijastusvaikutuksia työmarkkinoihin ja koko yhteiskuntaan, vahvistaa talouden ja yhteiskunnan häiriönsietokykyä ja reagoida tehokkaasti keskipitkän ja pitkän aikavälin haasteisiin sekä covid-19-pandemian ja Venäjän Ukrainaa vastaan käymään hyökkäyssotaan liittyvän elinkustannusten nousun kaltaisten kriisien vaikutuksiin.

⁴ Neuvoston suositus (EU) 2015/1184, annettu 14 päivänä heinäkuuta 2015, jäsenvaltioiden ja Euroopan unionin talouspolitiikan laajoista suuntaviivoista (EUVL L 192, 18.7.2015, s. 27).

- (4) Taloudellisen ja sosiaalisen edistyksen, myös ylöspäin tapahtuvan lähentymisen, vahvistamiseksi vihreän ja digitaalisen siirtymän tukemiseksi, unionin teollisen perustan ja kilpailukyvyn vahvistamiseksi ja osallistavien ja sopeutumiskykyisten työmarkkinoiden saavuttamiseksi unionissa jäsenvaltioiden olisi puututtava työvoimapulaan ja osaamisvajeeseen ja edistettävä laadukasta ja osallistavaa koulutusta kaikille keskittyen erityisesti muita heikommassa asemassa olevien opiskelijoiden perustaitojen parantamiseen sekä STEM-aineisiin (luonnontieteet, teknologia, insinööritieteet ja matematiikka) kouluissa ja korkea-asteen koulutuksessa, tulevaisuuteen suuntautuvaan ammatilliseen koulutukseen sekä elinikäiseen täydennys- ja uudelleen koulutukseen samoin kuin tehokkaaseen aktiiviseen työvoimapolitiikkaan ja parempiin työoloihin ja uramahdollisuuksiin työmarkkinaosapuolten rooli ja autonomia huomioon ottaen. Tämä on erityisen tärkeä unionin vähemmän kehittyneillä ja syrjäisimmillä alueilla, joilla tarpeet ovat suurimmat. Työvoimapulaan ja osaamisvajeeseen voidaan lisäksi puuttua parantamalla työntekijöiden ja oppijoiden oikeudenmukaista EU:n sisäistä liikkuvuutta ja houkuttelemalla lahjakkuuksia unionin ulkopuolelta. Lisäksi olisi vahvistettava koulutusjärjestelmien ja työmarkkinoiden välisiä yhteyksiä ja tunnustettava epävirallisen ja arkioppimisen kautta hankitut taidot, tiedot ja osaaminen.

- (5) Työllisyyden suuntaviivat ovat johdonmukaiset uuden unionin talouden ohjausjärjestelmän, joka tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024⁵, sekä voimassa olevan unionin lainsäädännön ja useiden unionin aloitteiden kanssa, mukaan lukien neuvoston suositukset, jotka on annettu 14 päivänä kesäkuuta 2021⁶, 29 päivänä marraskuuta 2021⁷, 5 päivänä huhtikuuta 2022⁸, 16 päivänä kesäkuuta 2022⁹, 28 päivänä marraskuuta 2022¹⁰, 8 päivänä joulukuuta 2022¹¹,

-
- ⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).
- ⁶ Neuvoston suositus (EU) 2021/1004, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2021, eurooppalaisen lapsitakuun perustamisesta (EUVL L 223, 22.6.2021, s. 14).
- ⁷ Neuvoston suositus, annettu 29 päivänä marraskuuta 2021, monimuotoisen oppimisen menetelmistä laadukkaan ja osallistavan perus- ja toisen asteen koulutuksen edistämiseksi (EUVL C 504, 14.12.2021, s. 21).
- ⁸ Neuvoston suositus annettu 5 päivänä huhtikuuta 2022, siltojen rakentamisesta tehokkaan eurooppalaisen korkeakouluyhteistyön tukemiseksi (EUVL C 160, 13.4.2022, s. 1).
- ⁹ Neuvoston suositus, annettu 16 päivänä kesäkuuta 2022, vihreää siirtymää ja kestävä kehitystä koskevasta oppimisesta (EUVL C 243, 27.6.2022, s. 1), Neuvoston suositus, annettu 16 päivänä kesäkuuta 2022, eurooppalaisesta lähestymistavasta pieniin osaamiskokonaisuuksiin elinikäisen oppimisen ja työllistyvyyden tukemiseksi (EUVL C 243, 27.6.2022, s. 10), neuvoston suositus, annettu 16 päivänä kesäkuuta 2022, henkilökohtaisista oppimistileistä (EUVL C 243, 27.6.2022, s. 26) ja neuvoston suositus, annettu 16 päivänä kesäkuuta 2022, oikeudenmukaisesta siirtymisestä ilmastoneutraaliuteen (EUVL C 243, 27.6.2022, s. 35).
- ¹⁰ Neuvoston suositus, annettu 28 päivänä marraskuuta 2022, aiheesta ”Tie koulumenestykseen” ja koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämiseen tähtäävistä politiikoista 28. kesäkuuta 2011 annetun neuvoston suosituksen korvaaminen (EUVL C 469, 9.12.2022, s. 1).
- ¹¹ Neuvoston suositus, annettu 8 päivänä joulukuuta 2022, kohtuuhintaisen ja laadukkaan pitkäaikaishoidon saatavuudesta (EUVL C 476, 15.12.2022, s. 1) ja neuvoston suositus, annettu 8 päivänä joulukuuta 2022, varhaiskasvatuksesta – vuoteen 2030 ulottuvat Barcelonan tavoitteet (EUVL C 484, 20.12.2022, s. 1).

30 päivänä tammikuuta 2023¹², 12 päivänä kesäkuuta 2023¹³ ja 27 päivänä marraskuuta 2023¹⁴, komission suositus (EU) 2021/402¹⁵, 26 päivänä helmikuuta 2021 annettu neuvoston päätöslauselma¹⁶, 9 päivänä joulukuuta 2021 annettu komission tiedonanto ihmisten hyväksi toimivan talouden rakentamisesta: yhteisötalouden toimintasuunnitelma, 30 päivänä syyskuuta 2020 annettu komission tiedonanto digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmasta 2021–2027, 3 päivänä maaliskuuta 2021 annettu komission tiedonanto tasa-arvon unionista: vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva strategia 2021–2030, 7 päivänä syyskuuta 2022 annettu komission tiedonanto eurooppalaisesta hoito- ja hoivastrategiasta, 1 päivänä helmikuuta 2023 annettu komission tiedonanto vihreän kehityksen teollisuussuunnitelmasta nettonollan aikakaudelle, 25 päivänä tammikuuta 2023 annettu komission tiedonanto työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun vahvistamisesta Euroopan unionissa, 28 päivänä syyskuuta 2022 annettu komission tiedonanto jäsenvaltioiden politiikkojen jakaumavaikutusten paremmasta arvioinnista ja 20 päivänä maaliskuuta 2024 annettu komission tiedonanto työvoimapulasta ja osaamisvajeesta EU:ssa: toimintasuunnitelma, Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökset (EU) 2021/2316¹⁷ ja (EU) 2023/936¹⁸, Euroopan parlamentin ja neuvoston

¹² Neuvoston suositus, annettu 30 päivänä tammikuuta 2023, riittävästä vähimmäistoimeentulosta aktiivisen osallisuuden varmistamiseksi (EUVL C 41, 3.2.2023, s. 1).

¹³ Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä kesäkuuta 2023, työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun vahvistamisesta Euroopan unionissa (EUVL C, C/2023/1389, 6.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1389/oj>)).

¹⁴ Neuvoston suositus, annettu 27 päivänä marraskuuta 2023, yhteisötalouden toimintaedellytysten kehittämisestä (EUVL C/2023/1344, 29.11.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1344/oj>).

¹⁵ Komission suositus (EU) 2021/402, annettu 4 päivänä maaliskuuta 2021, tehokkaasta työllisyyden aktiivituesta covid-19-kriisin jälkeen (EASE-järjestelmä) (EUVL L 80, 8.3.2021, s. 1).

¹⁶ Neuvoston päätöslauselma eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisista puitteista edettäessä kohti eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamista ja kehittämistä (2021–2030) (EUVL C 66, 26.2.2021, s. 1).

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (EU) 2021/2316, annettu 22 päivänä joulukuuta 2021, Euroopan nuorison teemavuodesta (2022) (EUVL L 462, 28.12.2021, s. 1).

¹⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (EU) 2023/936, annettu 10 päivänä toukokuuta 2023, Euroopan osaamisen teemavuodesta (EUVL L 125, 11.5.2023, s. 1).

direktiivit (EU) 2022/2041¹⁹, (EU) 2022/2381²⁰, (EU) 2023/970²¹ ja (EU) 2024/2831²².

¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2041, annettu 19 päivänä lokakuuta 2022, riittävistä vähimmäispalkoista Euroopan unionissa (EUVL L 275, 25.10.2022, s. 33).

²⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2381, annettu 23 päivänä marraskuuta 2022, pörssiyhtiöiden hallintoelinten jäsenten sukupuolijakauman tasapainottamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä (EUVL L 315, 7.12.2022, s. 44).

²¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/970, annettu 10 päivänä toukokuuta 2023, miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen soveltamisen lujittamisesta palkkauksen läpinäkyvyyden ja täytäntöönpanomekanismien avulla (EUVL L 132, 17.5.2023, s. 21).

²² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/2831, annettu 23 päivänä lokakuuta 2024, työehtojen ja työolojen parantamisesta alustatyössä (EUVL L, 2024/2831, 11.11.2024, EUVL L, 2024/2831, 11.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2831/oj>).

- (6) Eurooppalainen ohjausjakso yhdistää eri välineet talous- ja työllisyyspolitiikan yhdenmukaisen monenvälisen koordinoinnin ja valvonnan yleiseen kehykseen unionin sisällä.
- Eurooppalaisella ohjausjaksolla pyritään ympäristökestävyyteen, tuottavuuteen, oikeudenmukaisuuteen ja makrotalouden vakauteen, ja se sisältää Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission marraskuussa 2017 julistaman Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin²³ ja sen seurantavälineen eli sosiaali-indikaattoreiden tulostaulun periaatteet ja sillä myös mahdollistetaan ylöspäin tapahtuvan sosiaalisen ja taloudellisen lähentymisen riskien ja haasteiden analysointi unionissa ja vahva sitoutuminen toimintaan työmarkkinaosapuolten, kansalaisyhteiskunnan ja muiden sidosryhmien kanssa.
- Eurooppalaisella ohjausjaksolla tuetaan myös Yhdistyneiden kansakuntien vahvistamien kestävä kehityksen tavoitteiden toteuttamista. Unionin ja jäsenvaltioiden talous- ja työllisyyspolitiikkojen olisi oltava tiiviissä yhteydessä unionin oikeudenmukaiseen siirtymiseen ilmastoneutraaliin, ympäristökestävään ja digitaaliseen talouteen ja niillä olisi parannettava kilpailukykyä ja tuottavuutta, varmistettava asianmukaiset työolosuhteet, edistettävä innovointia, demokratiaa työpaikoilla, työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua, sosiaalista oikeudenmukaisuutta, yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja ylöspäin tapahtuvaa sosioekonomista lähentymistä sekä torjuttava eriarvoisuutta, alueellisia eroja, köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä.

²³ Toimielinten välinen julistus Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista (EUVL C 428, 13.12.2017, s. 10).

- (7) Ilmastonmuutos ja muut ympäristöön liittyvät haasteet, tarve varmistaa oikeudenmukainen vihreä siirtymä, energiaomavaraisuus ja nettonollateollisuuden parempi kilpailukyky sekä tarve turvata Euroopan avoin strateginen riippumattomuus sekä digitalisaation, tekoälyn ja alustatalouden kehittyminen, etätöön lisääntyminen ja väestörakenteen muutokset muuttavat perusteellisesti unionin talouksia ja yhteiskuntia. Unionin ja sen jäsenvaltioiden on toimittava yhdessä, jotta tällaista rakenteellista kehitystä voidaan käsitellä tehokkaasti ja ennakoivasti ja jotta nykyisiä järjestelmiä voidaan mukauttaa tarpeen mukaan niin, että otetaan huomioon jäsenvaltioiden talouksien ja työmarkkinoiden sekä asiaan liittyvien politiikkojen tiivis keskinäinen riippuvuus. Tämä edellyttää sitä, että niin unionin kuin jäsenvaltioidenkin tasolla toteutetaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja talouden ohjausjärjestelmää koskevien unionin säännösten mukaisesti koordinoituja, kunnianhimoisia ja tehokkaita politiikkatoimia, tunnustaen työmarkkinaosapuolten rooli sekä ottaen huomioon Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari. Tällaisiin politiikkatoimiin olisi kuuluttava kestävien investointien edistäminen kaikilla unionin alueilla ja entistä vahvempi sitoutuminen asianmukaisesti jaksotettuihin uudistuksiin ja investointeihin, joilla vahvistetaan kestävää ja osallistavaa talouskasvua, laadukkaiden työpaikkojen luomista, tuottavuutta, kohtuullisia työolosuhteita, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta, ylöspäin tapahtuvaa sosioekonomista lähentymistä, sopeutumiskykyä ja vastuullisen finanssipolitiikan harjoittamista.

Kuten vihreää siirtymää ja kestäväää kehitystä koskevasta oppimisesta 16 päivänä kesäkuuta 2022 annetussa neuvoston suosituksessa osoitetaan, näiden politiikkojen täytäntöönpanoa voidaan tukea sisällyttämällä koulutusulottuvuus järjestelmällisesti muihin vihreään siirtymään ja kestäväään kehitykseen liittyviin politiikkoihin, ottaen huomioon elinikäisen oppimisen näkökulma. Tukea olisi annettava nykyisistä unionin rahoitusohjelmista, erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/241²⁴ perustetusta elpymis- ja palautumistukivälineestä ja koheesiopolitiikan rahastoista, mukaan lukien Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/1057²⁵ perustettu Euroopan sosiaalirahasto plus ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/1058²⁶ säännelty Euroopan aluekehitysrahasto, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/1056²⁷ perustetusta oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta. Poliittikkatoimissa olisi yhdistettävä tarjonta- ja kysyntäpuolten toimenpiteitä ja otettava samalla huomioon tällaisten toimenpiteiden vaikutukset talouteen, ympäristöön, työllisyyteen ja yhteiskuntaan.

-
- ²⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17).
- ²⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/1057, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1296/2013 kumoamisesta (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 21).
- ²⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/1058, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan aluekehitysrahastosta ja koheesiorahastosta (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 60).
- ²⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/1056, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamisesta (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 1).

- (8) Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa esitetään 20 periaatetta ja oikeutta, joilla tuetaan moitteettomasti toimivia ja oikeudenmukaisia työmarkkinoita ja hyvinvointijärjestelmiä ja jotka on jaettu kolmeen luokkaan: yhtäläiset mahdollisuudet ja pääsy työmarkkinoille, oikeudenmukaiset työolot sekä sosiaalinen suojelu ja sosiaalinen osallisuus. Kyseiset periaatteet ja oikeudet ohjaavat unionia strategisesti, ja niillä varmistetaan, että ilmastoneutraaliuteen, ympäristökestävyyteen ja digitalisaatioon sekä väestörakenteen muutoksen vaikutuksiin liittyvät siirtymät ovat sosiaalisesti oikeudenmukaisia ja tasapuolisia ja turvaavat alueellisen yhteenkuuluvuuden. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari ja siihen liittyvä sosiaali-indikaattoreiden tulostaulu toimivat ohjeina siitä, miten seurataan jäsenvaltioiden työllisyys- ja sosiaalipolitiikan toimivuutta, myös ylöspäin tapahtuvaa sosiaalista lähentymistä unionissa eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa, edistetään uudistuksia ja investointeja kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla sekä sovitetaan yhteen sosiaaliset ja markkinanäkökohdat tämän päivän modernissa taloudessa, mihin sisältyy myös yhteisötalouden edistäminen. Komissio esitti 4 päivänä maaliskuuta 2021 Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoa koskevan toimintasuunnitelman, jäljempänä 'toimintasuunnitelma', joka sisältää kunnianhimoisia mutta realistisia työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevia vuodeksi 2030 asetettuja unionin yleistavoitteita, jotka koskevat työllisyyttä (vähintään 78 prosentin 20–64-vuotiaista olisi oltava työelämässä), taitoja (vähintään 60 prosentin kaikista aikuisista olisi osallistuttava koulutukseen vuosittain) ja köyhyyden vähentämistä (köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olisi oltava ainakin 15 miljoonaa ihmistä vähemmän, mihin sisältyy viisi miljoonaa lasta), jäljempänä 'vuodeksi 2030 asetutut unionin yleistavoitteet', ja niitä täydentäviä alatavoitteita sekä tarkistetun sosiaali-indikaattoreiden tulostaulun.

- (9) Valtion- ja hallitusten päämiehet totesivat 8 päivänä toukokuuta 2021 Portossa järjestetyssä sosiaalialan huippukokouksessa, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpano vahvistaa unionin pyrkimyksiä kohti digitaalista, vihreää ja oikeudenmukaista siirtymää ja edistää ylöspäin tapahtuvan sosiaalisen ja taloudellisen lähentymisen toteutumista ja väestörakenteellisiin haasteisiin vastaamista. Valtion- ja hallitusten päämiehet korostivat, että sosiaalinen ulottuvuus sekä työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu ja aktiivinen osallistuminen kuuluvat erittäin kilpailukykyisen sosiaalisen markkinatalouden keskiöön, ja suhtautuivat myönteisesti unionin uusiin yleistavoitteisiin. He vahvistivat määrätietoisen pyrkimyksensä, sellaisena kuin se on vahvistettu Eurooppa-neuvoston strategisella ohjelmalla 2019–2024, edelleen syventää Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoa unionin ja kansallisella tasolla ottaen asianmukaisesti huomioon kunkin tahon toimivaltuudet sekä toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteet. Lopuksi he korostivat, että on tärkeää seurata tiiviisti, myös korkeimmalla tasolla, Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin ja vuodeksi 2030 asetettujen unionin yleistavoitteiden täytäntöönpanon edistymistä.

- (10) Porton sosiaalialan huippukokouksessa kokoontuneet valtion- tai hallitusten päämiehet ja kesäkuussa 2021 kokoontunut Eurooppa-neuvosto suhtautuivat myönteisesti vuodeksi 2030 asetettuihin unionin yleistavoitteisiin. Niiden avulla voidaan yhdessä sosiaali-indikaattoreiden tulostaulun kanssa seurata edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanossa osana politiikan koordinoitikehystä eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä. Lisäksi Porton sosiaalialan huippukokouksessa kehoitettiin jäsenvaltioita asettamaan kunnianhimoisia kansallisia tavoitteita, joilla kunkin jäsenvaltion lähtötilanne huomioon ottaen edistetään riittävästi vuodeksi 2030 asetettujen unionin yleistavoitteiden saavuttamista. Jäsenvaltiot esittivät kansalliset tavoitteensa komission pyynnöstä syyskuun 2021 ja kesäkuun 2022 välisenä aikana. Jäsenvaltioiden ministerit korostivat kesäkuussa 2022 työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioden neuvostossa, jäljempänä 'TSTK-neuvosto', että on tärkeää seurata tiiviisti edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin ja vuotta 2030 koskevien unionin yleistavoitteiden täytäntöönpanossa. Edistymistä kyseisten kansallisten tavoitteiden saavuttamisessa seurataan näin ollen neuvoston 11 päivänä maaliskuuta 2024 antamassa yhteisessä työllisyysraportissa, jäljempänä 'vuoden 2024 yhteinen työllisyysraportti', ja edistymisen seuranta sisällytetään eurooppalaisen ohjausjakson seurantavälineisiin. Lisäksi vuoden 2024 yhteiseen työllisyysraporttiin sisältyi sosiaalisen lähentymisen kehyksen periaatteiden mukaisesti pilottihankkeena tehty ensimmäisen vaiheen maa-analyysi, joka koski ylöspäin tapahtuvaan sosiaaliseen lähentymiseen kohdistuvia mahdollisia riskejä ja jossa seitsemään jäsenvaltioon todettiin liittyvän mahdollisia riskejä. Tämä johti kyseisten seitsemän jäsenvaltion osalta perusteellisempaan toisen vaiheen analyysiin, joka osoitti yleisesti, että kaikkien niiden osalta yleisiä haasteita ei vahvistettu olevan.

- (11) Venäjän hyökättyä Ukraina Eurooppa-neuvosto tuomitsi 24 päivänä helmikuuta 2022 antamissaan päätelmissä Venäjän toimet, joilla pyritään heikentämään turvallisuutta ja vakautta Euroopassa ja koko maailmassa, ja ilmaisi solidaarisuutensa Ukrainan kansaa kohtaan korostaen, että Venäjä rikkoo kansainvälistä oikeutta ja Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan periaatteita. Neuvoston täytäntöönpanopäätöksellä (EU) 2022/382²⁸ myönnetty tilapäinen suojele, jota jatkettiin neuvoston täytäntöönpanopäätöksellä (EU) 2023/2409²⁹, tarjoaa nykyisessä tilanteessa unionissa nopeaa ja tehokasta apua siirtymään joutuneille ihmisille, jotka ovat paenneet Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan vuoksi, ja antaa tällaisille ihmisille mahdollisuuden nauttia kaikkialla unionissa vähimmäisoikeuksista, jotka tarjoavat riittävän suojelun tason. Osallistumalla unionin työmarkkinoille Ukrainasta siirtymään joutuneet henkilöt voivat osaltaan edelleen vahvistaa unionin taloutta ja auttaa tukemaan omaa maataan ja sen kansalaisia. Hankitut kokemukset ja taidot voivat tulevaisuudessa edistää Ukrainan jälleenrakentamista. Tilapäinen suojele antaa ilman huoltajaa saapuville lapsille ja teini-ikäisille oikeuden lailliseen holhoukseen sekä mahdollisuuden lapsuusiän hoivaan ja koulutukseen. Jäsenvaltioiden olisi edelleen otettava työmarkkinaosapuolet mukaan sellaisten politiikkatoimien suunnitteluun, täytäntöönpanoon ja arviointiin, joilla pyritään vastaamaan työllisyys- ja osaamishaasteisiin, mukaan lukien Ukrainasta siirtymään joutuneiden ihmisten ammattipätevyyden tunnustaminen. Työmarkkinaosapuolilla on työllisyyden ja tuotannon säilymisen kannalta keskeinen rooli sodan vaikutusten lieventämisessä.

²⁸ Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2022/382, annettu 4 päivänä maaliskuuta 2022, Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden joukoittaisen maahantulon tilanteen toteamisesta direktiivin 2001/55/EY 5 artiklan nojalla ja sen seurauksena tilapäisen suojelun antamisesta (EUVL L 71, 4.3.2022, s. 1)a.

²⁹ Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2023/2409, annettu 19 päivänä lokakuuta 2023, täytäntöönpanopäätöksellä (EU) 2022/382 käyttöön otetun tilapäisen suojelun jatkamisesta (EUVL L, 2023/2409, 24.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj).

- (12) Työmarkkinoiden, myös kansallisten palkanmuodostusmekanismien, uudistuksissa olisi noudatettava työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun kansallisia käytäntöjä ja työehtosopimusneuvotteluja sekä työmarkkinaosapuolten autonomiaa, kun tavoitellaan oikeudenmukaisia palkkoja, jotka mahdollistavat kohtuullisen elintason ja kestävän kasvun sekä ylöspäin tapahtuvan sosioekonomisen lähentymisen. Tällaisten uudistusten olisi mahdollistettava laaja pohdinta sosioekonomisista tekijöistä, muun muassa kestävyYTEEN, kilpailukykyyn, innovointiin, laadukkaiden työpaikkojen luomiseen, oikeudenmukaisiin työoloihin, työpaikkademokratiaan, sukupuolten tasa-arvoon, työssäkäyvien köyhyyteen, koulutukseen ja osaamiseen, kansanterveyteen, sosiaaliseen suojeluun ja osallisuuteen sekä reaalitytuloihin liittyvistä parannuksista. Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun merkitys työelämän haasteisiin, kuten työvoimapulaan ja osaamisvajeeseen, vastaamisessa vahvistettiin vuonna 2024 pidetyssä Val Duchessen huippukokouksessa.

- (13) Elpymis- ja palautumistukiväline ja muut unionin rahastot tukevat jäsenvaltioita unionin prioriteettien mukaisten uudistusten ja investointien toteuttamisessa tehden unionin talouksista ja yhteiskunnista kestävämpiä ja sopeutumiskykyisempiä ja valmiimpia vihreään ja digitaaliseen siirtymään covid-19-pandemian jälkeisessä muuttuvassa toimintaympäristössä. Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota on pahentanut entisestään jo olemassa olevia sosioekonomisia haasteita. Energian hintojen nousu on vaikuttanut erityisesti pienituloisiin kotitalouksiin. Jäsenvaltioiden ja unionin olisi jatkossakin varmistettava, että sosiaalisia sekä työllisyys- ja talousvaikutuksia lievennetään ja että siirtymät ovat sosiaalisesti tasapuolisia ja oikeudenmukaisia, kun otetaan huomioon myös se, että lisääntynyt avoin strateginen riippumattomuus ja vihreän siirtymän nopeutuminen auttavat vähentämään riippuvuutta energian ja muiden strategisten tuotteiden ja teknologioiden tuonnista etenkin Venäjältä. On tärkeää vahvistaa häiriönsietokykyä ja pyrkiä osallistamaan ja sopeutumiskykyiseen yhteiskuntaan, jossa ihmisiä suojellaan ja jossa he pystyvät ennakoimaan ja käsittelemään muutosta ja osallistumaan aktiivisesti yhteiskunnalliseen ja taloudelliseen toimintaan.
- (14) Tarvitaan johdonmukaista aktiivista työvoimapolitiikkaa, joka koostuu tilapäisistä ja kohdennetuista työhönotto- ja siirtymäkannustimista, osaamispolitiikasta, mukaan lukien vihreää siirtymää ja kestävää kehitystä koskeva oppiminen, sekä kohdennetuista, tehokkaista ja mukautumiskykyisistä työvoimapalveluista, jotta voidaan tukea työmarkkinasiirtymiä ja hyödyntää täysimääräisesti käyttämätöntä työmarkkinapotentiaalia, myös aktiivisen osallisuuden lähestymistavan mukaisesti ja ottaen huomioon vihreät ja digitaaliset muutokset. Työntekijöiden asianmukaiset työolot, muun muassa työterveys ja -turvallisuus sekä fyysinen ja henkinen terveys, olisi varmistettava.

- (15) Kaiken muotoista syrjintää olisi torjuttava, sukupuolten tasa-arvo varmistettava ja työmarkkinoilla aliedustettujen ryhmien työllistymistä olisi tuettava. Kaikille olisi taattava yhtäläiset mahdollisuudet, ja etenkin lasten, vammaisten henkilöiden ja romanien köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä olisi vähennettävä erityisesti varmistamalla työmarkkinoiden ja asianmukaisten ja osallistavien sosiaalisen suojelun järjestelmien tehokas toiminta neuvoston 8 päivänä marraskuuta 2019³⁰ ja 30 päivänä tammikuuta 2023³¹ antamien suositusten mukaisesti. Lisäksi olisi poistettava osallistavaan ja tulevaisuuteen suuntautuvaan koulutukseen, elinikäiseen oppimiseen ja työmarkkinoille osallistumiseen liittyviä esteitä. Jäsenvaltioiden olisi investoitava varhaiskasvatukseen eurooppalaisen lapsitakuun ja neuvoston suosituksen ”Varhaiskasvatus – vuoteen 2030 ulottuvat Barcelonan tavoitteet” mukaisesti, ammatillisen koulutuksen houkuttelevuuden ja osallistavuuden lisäämiseen 24 päivänä marraskuuta 2020 ammatillisesta koulutuksesta annetun neuvoston suosituksen³² sekä digitaalisiin ja vihreisiin taitoihin digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelman ja vihreää siirtymää ja kestäväää kehitystä koskevasta oppimisesta annetun neuvoston suosituksen ja neuvoston suosituksen ”Tie koulumenestykseen” mukaisesti. Kohtuuhintaisten ja asianmukaisten asuinolojen saatavuus, myös sosiaalisen asuntotuotannon kautta, on välttämätön edellytys yhtäläisten mahdollisuuksien varmistamiselle. Olisi puututtava asunnottomuuteen erityisesti ehkäisevillä toimenpiteillä sekä edistämällä pysyvän asunnon saatavuutta ja mahdollistavia tukipalveluja tarjoamalla.

³⁰ Neuvoston suositus, annettu 8 päivänä marraskuuta 2019, sosiaalisen suojelun saatavuudesta työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien kannalta (EUVL C 387, 15.11.2019, s. 1).

³¹ Neuvoston suositus, annettu 30 päivänä tammikuuta 2023, riittävästä vähimmäistoimeentulosta aktiivisen osallisuuden varmistamiseksi (EUVL C 41, 3.2.2023, s. 1).

³² Neuvoston suositus, annettu 24 päivänä marraskuuta 2020, 14 päivänä toukokuuta 2020, kestäväää kilpailukykyä, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja selviytymiskykyä tukevasta ammatillisesta koulutuksesta (EUVL C 417, 2.12.2020, s. 1.)

Kohtuuhintaisen ja laadukkaan pitkäaikaishoidon oikea-aikainen ja tasavertainen 8 päivänä joulukuuta 2022 annetun neuvoston suosituksen³³ mukaisesti sekä terveydenhuoltopalvelujen, mukaan lukien ennaltaehkäisy ja terveydenhuollon edistäminen, saatavuus ovat erityisen tärkeitä, ottaen huomioon mahdolliset tulevat terveysriskit ja yhteiskuntien ikääntyminen. Vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia edistää talouskasvua ja sosiaalista kehitystä olisi hyödynnettävä paremmin vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan strategian mukaisesti. Strategiassa kehoitettiin jäsenvaltioita asettamaan työllisyys- ja aikuiskoulutustavoitteita vammaisten henkilöiden osalta. Romaneja koskevassa EU:n strategiakehyksessä³⁴ korostetaan syrjäytyneiden romaniyhteisöjen valmiuksia vähentää työvoimapulaa ja osaamisvajetta ja pyritään kaventamaan romanien ja koko väestön työllisyysero puoleen. Uudet teknologiat ja kehittyvät työpaikat kaikkialla unionissa mahdollistavat joustavammat työjärjestelyt sekä paremman tuottavuuden ja työ- ja yksityiselämän tasapainon ja edistävät samalla unionin vihreitä sitoumuksia. Samalla kyseiset kehityskulut tuovat työmarkkinoille uusia haasteita, jotka vaikuttavat työoloihin, työterveyteen ja -turvallisuuteen sekä työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien tosiasialliseen pääsyyn riittävän sosiaalisen suojelun piiriin. Jäsenvaltioiden olisi yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa varmistettava, että työn organisoinnin uudet muodot johtavat laadukkaisiin työpaikkoihin ja terveisiin ja turvallisiin työympäristöihin ja työoloihin sekä työ- ja yksityiselämän tasapainoon ja aktiivisena ja terveenä ikääntymiseen, säilyttävät vakiintuneet työntekijöiden oikeudet ja sosiaaliset oikeudet ja vahvistavat Euroopan sosiaalista mallia.

³³ Neuvoston suositus, annettu 8 päivänä joulukuuta 2022, kohtuuhintaisen ja laadukkaan pitkäaikaishoidon saatavuudesta 2022/C 476/01 (EUVL C 476, 15.12.2022, s. 1).

³⁴ Komission tiedonanto, annettu 7 päivänä lokakuuta 2020, ”Tasa-arvon unioni: Romanien tasa-arvoa, osallisuutta ja osallistumista koskeva EU:n strategiakehys” ja neuvoston suositus, annettu 12 päivänä maaliskuuta 2021, romanien tasa-arvosta, osallisuudesta ja osallistumisesta (EUVL C 93, 19.3.2021, s. 1).

- (16) Yhdennettyjen suuntaviivojen olisi toimittava perustana neuvoston jäsenvaltioille antamille maakohtaisille suosituksille. Jäsenvaltioiden olisi hyödynnettävä täysimääräisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2020/2221³⁵ vahvistettuja REACT-EU-välineen määrärahojaan; asetuksella vahvistetaan koheesipolitiikan rahastoja ja vähävaraisimmille suunnattua eurooppalaisen avun rahastoa (FEAD) vuoteen 2023 saakka. Ukrainan tämänhetkisen kriisin vuoksi asetusta (EU) 2020/2221 on täydennetty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2022/562³⁶ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2021/1060³⁷ tehdyllä lisämuutoksella, joka koskee REACT-EU-välineen ennakkomaksujen korottamista ja uutta yksikkökustannusta, joilla nopeutetaan Ukrainasta lähtevien ja unioniin saapuvien ihmisten integroitumista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/613³⁸ mukaisesti.

³⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2020/2221, annettu 23 päivänä joulukuuta 2020, asetuksen (EU) N:o 1303/2013 muuttamisesta lisämäärärahojen ja toteuttamisjärjestelyjen osalta tuen antamiseksi covid-19-pandemian ja sen sosiaalisten seurausten aiheuttaman kriisin vahinkojen korjaamisen edistämiseen sekä talouden vihreän, digitaalisen ja palautumiskykyä tukevan elpymisen pohjustamiseen (REACT-EU-väline) (EUVL L 437, 28.12.2020, s. 30).

³⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2022/562, annettu 6 päivänä huhtikuuta 2022, asetusten (EU) N:o 1303/2013 ja (EU) N:o 223/2014 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse koheesipoliittisesta tukitoimesta Euroopan pakolaisten auttamiseksi (CARE) (EUVL L 109, 8.4.2022, s. 1).

³⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/1060, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 159).

³⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2022/613, annettu 12 päivänä huhtikuuta 2022, asetusten (EU) N:o 1303/2013 ja (EU) N:o 223/2014 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse REACT-EU-määrärahoista myönnettävien ennakkomaksujen korottamisesta ja yksikkökustannuksen vahvistamisesta (EUVL L 115, 13.4.2022, s. 38).

Jäsenvaltioiden olisi lisäksi ohjelmakaudella 2021–2027 hyödynnettävä täysimääräisesti Euroopan sosiaalirahasto plussaa, Euroopan aluekehitysrahastoa, elpymis- ja palautumistukivälinettä ja muita unionin rahastoja, mukaan lukien oikeudenmukaisen siirtymän rahasto ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/523³⁹ perustettu InvestEU-rahasto sekä teknisen tuen väline, edistääkseen laadukasta työllisyyttä ja sosiaalisia investointeja, torjuakseen köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä sekä syrjintää, edistääkseen esteettömyyttä ja osallisuutta sekä tukeakseen työvoiman täydennys- ja uudelleen koulutusmahdollisuuksia, elinikäistä oppimista sekä kaikille suunnattua korkealaatuista koulutusta, johon sisältyy digitaalinen lukutaito ja osaaminen, jotka mahdollistavat kansalaisten voimaannuttamisen digitaalisen ja vihreän talouden edellyttämin taidoin ja pätevyyksin. Jäsenvaltioiden olisi myös täysimääräisesti hyödynnettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/691⁴⁰ perustettua Euroopan globalisaatiorahastoa työttömiksi jääneille työntekijöille sellaisten työntekijöiden tukemiseksi, jotka on irtisanottu merkittävien rakenteellisten muutosten, kuten maailmanlaajuisesta kehityksestä johtuvien sosioekonomisten muutosten sekä teknologisten ja ympäristöön liittyvien muutosten seurauksena. Vaikka yhdenmetyt suuntaviivat on osoitettu jäsenvaltioille ja unionille, ne olisi pantava täytäntöön yhdessä kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten kanssa siten, että tehdään tiivistä yhteistyötä parlamenttien, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan edustajien kanssa.

³⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/523, annettu 24 päivänä maaliskuuta 2021, InvestEU-ohjelman perustamisesta ja asetuksen (EU) 2015/1017 muuttamisesta (EUVL L 107, 26.3.2021, s. 30).

⁴⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/691, annettu 28 päivänä huhtikuuta 2021, Euroopan globalisaatiorahastosta (EGR) työttömiksi jääneille työntekijöille ja asetuksen (EU) N:o 1309/2013 kumoamisesta (EUVL L 153, 3.5.2021, s. 48).

- (17) Työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean olisi Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa määritettyjen toimeksiantojensa mukaisesti seurattava, miten asiaankuuluvat politiikat pannaan täytäntöön työllisyyden suuntaviivojen pohjalta. Kyseisten komiteoiden ja muiden talous- ja sosiaalipolitiikkojen koordinointiin osallistuvien neuvoston valmisteluelinten olisi tehtävä tiivistä yhteistyötä. Poliittista vuoropuhelua Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission välillä olisi pidettävä yllä erityisesti jäsenvaltioiden työllisyyden suuntaviivoista.
- (18) Sosiaalisen suojelun komiteaa on kuultu,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Hyväksytään liitteessä olevat jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivat, jäljempänä 'työllisyyden suuntaviivat'. Työllisyyden suuntaviivat muodostavat yhdennettyjen suuntaviivojen osan.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on otettava työllisyyden suuntaviivat huomioon työllisyyspolitiikassaan ja uudistusohjelmissaan, joista on annettava selvitys Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 148 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty ...ssa/ssä ... päivänä ...kuuta ...

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja
